

**ЗВІЛЬНИТИ
БРАНЦІВ
КРЕМЛЯ!**

стор 3

**2019-Й ВИЗНАЧИТЬ
АГРАРНУ ПОЛІТИКУ
НА НАЙБЛИЖЧІ П'ЯТЬ РОКІВ**

стор 4

**АНБАНДЛІНГ:
МІСІЯ БУДЕ
ЗДІЙСНЕНА?**

стор 5

АНТИКОРУПЦІЙНІ СТРАЖДАННЯ:

ЛОЯЛЬНІСТЬ ПРОТИ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Після Революції Гідності під тиском наших міжнародних партнерів в Україні почали створювати антикорупційні органи. Так, у роботу запустили Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України та Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру. Щоправда, нічого путнього з того, здається, не вийшло. Антикорупціонери тільки те й робили, що конфліктували між собою й ніякої великої риби так і не зловили. І хоч час від часу інформаційний простір лихоманило від гучних затримань, однак жоден топ-корупціонер не постраждав...

Захід та антикорупціонери в один голос говорили, що потрібно завершувати реформу та створювати спеціальний профільний суд. Тільки тоді ланцюжок запрацює, і в Україні нарешті можна буде ефективно боротися з корупцією. Проте влада усілякими можливими способами намагалася максимально затягнути процес.

Президент надто довго не вносив на розгляд парламенту відповідний законопроект про створення Вищого антикорупційного суду. Та коли все

ж це довелося зробити (далі тягнути було не можна, адже тиск посилювався), щодо документа виникло за багато питань. Зокрема, МВФ та Світовий банк нещадно розкритикували президентський законопроект. Тому що треба було привести юрисдикцію майбутнього суду у відповідність з юрисдикцією НАБУ і САП, а в законі авторства Петра Порошенка Антикорупційний суд міг розглядати навіть непрофільні справи. Також нас попросили знизити кваліфікаційні

вимоги до кандидатів у судді. Окрім того, західні партнери вимагали, щоб Громадській раді міжнародних експертів надали право вето кандидатури недобросовісних претендентів. До того ж у президентському законопроекті були прописані механізми, які давали змогу пригальмувати запуск у роботу спеціалізованого антикорупційного суду. Тож їх треба було прибрати.

Досить багато часу знадобилося для того, щоб дійти бодай якогось компромісу. І нарешті 7 червня 2018 року Верховна Рада конституційною більшістю дала старт створенню Антикорупційного суду. Здавалося б, крига скресла. Звісно, було абсолютно зрозуміло, що до президентських виборів суд не запрацює, але процес пішов.

(Закінчення на стор. 2)

**НИНІ НАЙГОЛОВНІШЕ — СЛІДКУВАТИ ЗА КАРТАМИ.
І ЗОВСІМ СКОРО МИ ДІЗНАЄМОСЬ, ЧИ ВДАСТЬСЯ СТВОРИТИ
ДІЙСНО НЕЗАЛЕЖНИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД.
ТА ПОКИ ЩО СТОСОВНО ЦЬОГО Є ВЕЛИКІ СУМНІВИ**

4 820097 410027

19002

ВСЕУКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА

НАША АДРЕСА В ІНТЕРНЕТІ: GAZETAVV.COM

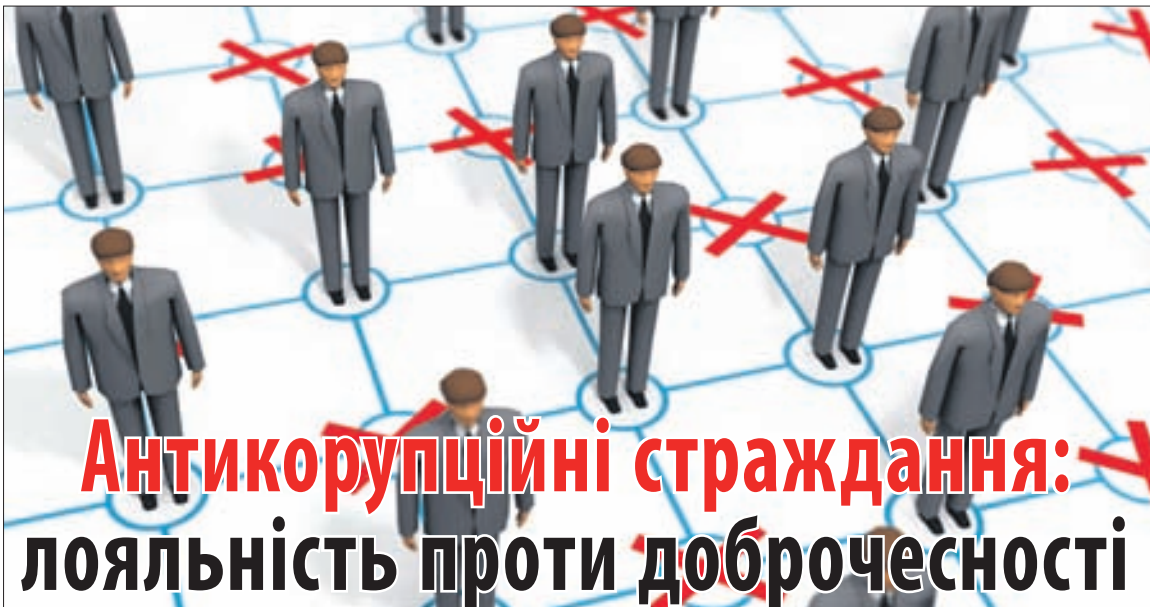
Рекомендована ціна
5 гривень

(Закінчення. Початок на стор. 1)

І ось нещодавно завершився перший етап конкурсу до Вищого антикорупційного суду. За його результатами участь у подальшому відборі братимуть 81 кандидат на посади суддів ВАС та 32 кандидати до Апеляційної палати ВАС. Загалом успішно склали іспити 113 осіб, із них 20 — кандидати юридичних наук, 3 — доктори юридичних наук. Серед них 84 чоловіки і 29 жінок.

Здавалося б, робочий процес. Втім, виявилось, що до претендентів на посади суддів є дуже багато питань. Декілька громадських організацій заявили, що половина кандидатів у Антикорсуд є сумнівними. «Центр протидії корупції», «Фундація DEJURE», «Автомайдан» та «Трансперенсі Інтернешнл Україна» презентували список таких прізвищ. Антикорупційні організації проаналізували майно, бізнесові та політичні зв'язки кандидатів та їхніх родичів, а також попередні судові рішення тих кандидатів, які працювали суддями. Загалом під сумнів поставили 55 із 113 кандидатів, які раніше успішно склали іспити до Вищого антикорупційного суду.

«Два з половиною роки ми боролися за створення Антикорупційного суду, і весь час по-

Антикорупційні страждання: лояльність проти доброчесності

літичний клас опирався цьому процесу. Та влада не полишила спроб провести лояльних до неї кандидатів у Антикорупційний суд. Політики можуть робити ставку не тільки на суддів, які своїми неправосудними рішеннями вже довели лояльність системі, але і на кандидатів — «сірих конячок». І наше завдання цього не допустити. Нині 55 кандидатів із 113 виявляються не гідними обійняти посади суддів Антикорупційного суду. Влада сподівається, що міжнародні експерти та громадськість

їх не «побачать» та, відповідно, не перешкоджатимуть їхньому призначенню. Та ми вважаємо, що кандидатам за найменшого сумніву щодо їхньої доброчесності чи політичних зв'язків — не місце в антикорупційному суді», — зазначила на пресконференції експерт «Центру протидії корупції» Анастасія Красносільська.

Найбільше запитань до кандидатів викликали декларації: часто майно оформлено на родичів або кандидати мають статки, які не відповідають їх-

нім реальним доходам. Також аналітики звернули особливу увагу на суддівські рішення претендентів та неетичну поведінку.

«Ми вважаємо, що за відсутності вичерпних пояснень з боку кандидатів сумнівне майно, навіть зареєстроване на родичів чи покладене під подушку Святим Миколаєм, виключає можливість призначення цих осіб на посади суддів Вищого антикорупційного суду. Водночас запрошуємо кандидатів оприлюднити документи,

які б спростували висновки громадських організацій», — говорить експерт «Фундації DEJURE» Ірина Шиба.

Окрім того, у списку є прізвища суддів, які ухвалювали політично вмотивовані рішення під час Революції Гідності.

Так от, до 26 січня Громадська рада міжнародних експертів може заветувати сумнівних кандидатів до Вищого антикорупційного суду. До речі, вже кількох претендентів ГРМЕ таки забракувала. Міжнародні експерти можуть ініціювати розгляд сумнівних кандидатур на спільному засіданні з Вищою кваліфікаційною комісією суддів. І вже шляхом голосування виключити недоброчесних зі списку.

Ось тільки не все так просто. Якщо дев'ять членів ВККС та три з шістьох членів ГРМЕ не підтвердять відповідність кандидата критеріям професійності та доброчесності, він вона остаточно вибуває з конкурсу. Тож усе найцікавіше ще попереду. Нині найголовніше — слідкувати за картами. І зовсім скоро ми дізнаємось, чи вдасться створити дійсно незалежний Антикорупційний суд. Та поки що стосовно цього є великі сумніви.

Яна ДЖУНГАРОВА

Завідувач кафедрою права Київського національного лінгвістичного університету Олександр Мережко брав участь у конкурсі до Вищого антикорупційного суду, але йому забракло кількох балів, аби продовжити змагання. У коментарі «ВВ» експерт поділився своїми враженнями, а також розповів про порушення, які спостерігав.

«Для мене це був експеримент, особливих ілюзій, звісно, я не плекав, але мав слабеньку надію, що можна все ж створити дійсно незалежний Антикорупційний суд. Я дуже пильно спостерігав за тим, що відбувається, і дійшов висновку, що конкурс перетворився на спробу протягнути потрібних владі людей.

Як це роблять? Можу припустити, що існує певний алгоритм. Я свого часу читав курс лекцій з маніпуляцій та пропаганди, вивчав різні прийоми. Так от, серед них є такий: внести до списку одіозних кандидатів кількох дійсно достойних претендентів і «потрібних» людей. Уся увага громадськості прикута до скандальних прізвищ, тож їх відстороняють, а небагатьом достойним «дозволяють» виграти конкурс задля видимості чесного відбору. І тоді «під шумок» проходять «потрібні».

Насправді я відмітив деякі дивні речі, що сталися ще до початку кон-

«Ми не станемо цивілізованою державою, доки судова система не буде незалежною»

курсу. Наприклад, коли відбирали членів Громадської ради міжнародних експертів, Вища кваліфікаційна комісія суддів відсіяла кількох кандидатів-американців. Вони безкомпромісні і вірять у верховенство права, тому європейці виявилися для ВККС ближчими.

Затим помітив дещо дивне вже під час самих іспитів. Їх було два: письмовий тест (на тисячу питань) і практичне завдання. Щодо тесту... На мій погляд, питання були сформульовані часто некоректно і неоднозначно, містили помилки, частина з них просто не мали однозначної відповіді. Тобто метою тестування було не виявити рівень знань, а залучити кандидата. До того ж тест потребував неймовірно багато часу — на його виконання у мене пішло майже три тижні, написав 290 сторінок тексту, а це за обсягом фактично докторська дисертація!

Другий іспит — написання судового рішення, на що відвели п'ять із половиною годин. Це априорі нездійсненна задача навіть для висококваліфікованих спеціалістів. Плюс тут також не було об'єктивних критеріїв оцінки. Для чого це все? Чи не для того, щоб мати змогу «зрізати» незалежних кандидатів?

До того ж був порушений принцип поетапності. Після іспитів ВККС мала відсіяти деяких кандидатів, а решту направити на психологічні тести. Але до тестів не допустили всіх...

Також після старту конкурсу було встановлено мінімальний прохідний бал, а це не відповідає вимогам Закону «Про судову систему і статус суддів». Більше того, це кричуще порушення фундаментального принципу, на якому базується право, — не можна змінювати правила гри після її початку. За великим рахунком про це йдеться у Громадянському кодексі. Проте це зробили. І тому є серйозні підстави анулювати результати конкурсу в судовому порядку. Одне тільки але... Судді напрямку залежать від ВККС і не будуть рити собі яму. Така от кругова порука.

Також у законі про Антикорупційний суд вказано, що ВККС повинна проводити засідання з оцінки результатів конкурсу відкрито, в режимі онлайн. Я, як і багато хто з кандидатів, шукав на сайті ВККС інформацію, коли ж буде трансляція, але так і не знайшов. Вже потому на «ЮТубі» з'явився якийсь запис, причому складалося враження, що тут мав місце монтаж.

Багато дивного відбувалося. Я бачив, як не пройшли люди з високим

рівнем кваліфікації. Наприклад, мій колега, який два роки працював у секретаріаті Європейського суду з прав людини і має унікальний досвід написання судових рішень, отримав низькі бали. З іншого боку, бачив, як виставляли високі бали не дуже сильним кандидатам...

Ще, на мою думку, не було сенсу допускати до конкурсу чинних суддів: вони працюють у системі, яка вщент згнила. Ідея конкурсу якраз у тому і полягала, щоб привести позасистемних людей.

Вважаю, що конкурс проводився неякісно і його результати мають бути анульовані. На жаль, зараз нема надії навіть на Громадську раду міжнародних експертів, оскільки в неї, по суті, обмаль повноважень. Тож багато хто з недоброчесних кандидатів може стати суддями Антикорупційного суду, якому в підсумку суспільство не довірятиме.

Насправді влада від початку не бажала створення Антикорупційного суду. Але під тиском міжнародних партнерів та МВФ мусила імітувати якусь діяльність. Так я це бачу.

Справа в тому, що по-справжньому незалежний Антикорупційний суд міг би стати серйозною загрозою для топ-корупціонерів. Та й владі потрібні гарантії, бо після її відходу доведеться відповідати за багато що. Це найзапекліша боротьба за інтереси...

Ось тільки ми не станемо цивілізованою державою, доки судова система не буде незалежною! Однак реформувати існуючу систему вже не вийде. Треба створювати її «з нуля».

ПО-СПРАВЖНЬОМУ НЕЗАЛЕЖНИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД МІГ БИ СТАТИ СЕРЬОЗНОЮ ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ ТОП-КОРУПЦІОНЕРІВ. ТА Й ВЛАДІ ПОТРІБНІ ГАРАНТІЇ, БО ПІСЛЯ ЇЇ ВІДХОДУ ДОВЕДЕТЬСЯ ВІДПОВІДАТИ ЗА БАГАТО ЩО. ЦЕ НАЙЗАПЕКЛІША БОРОТЬБА ЗА ІНТЕРЕСИ

Звільнення українських в'язнів Кремля, на жаль, є проблемою гострою, але поки ще не вирішеною. Адже путінська Росія використовує наших співвітчизників як один з елементів своєї брудної війни. Тому їй не спрацьовують ані заклики світових лідерів звільнити українців, ані пропозиції щодо обміну, ані масові флешмоби на їхню підтримку, які проходять в багатьох державах. Тим не менше, продовжувати боротьбу за бранців, яких незаконно в казематах тримає Москва, конче необхідно як на дипломатичному, так і на юридичному фронті.

Нещодавно Україна звернулася до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) з детальною заявою проти Росії щодо порушення прав українських моряків у ході незаконного нападу на українські кораблі, поранення та захоплення моряків у Керченській протоці 25 листопада 2018 р., їхнього незаконного утримання в пенітенціарних установах РФ та притягнення до кримінальної відповідальності. Уряд України вважає що при цьому були порушені ст. 2, 3, 5, 6 та 38 Конвенції».

Згадані статті Європейської конвенції з прав людини стосуються, зокрема, права на життя, заборони катувань, права на свободу та особисту недоторканість, права на справедливий суд. Пізніше в ефірі «Радіо Свобода» він додав, що скарга складається з двох частин. Перша стосується нападу на українські кораблі, їх обстріл зі зброї та власне захоплення. Друга — поводження з нашими моряками після того, як їх незаконно затримали.

Для елементарного розуміння: якби країна-агресор діяла за правилами, вона, затримавши моряків, мала б повідомити про це Україну та Міжнародний комітет Червоного Хреста. З них не можна було знімати знаки розрізнення та утримувати в різних камерах, — вони мають знаходитися разом у спеціально облаштованому приміщенні, а не в різних камерах СІЗО з тими, хто підозрюється у скоєнні кримінальних правопорушень. Більше того, умови утримання військовополонених не повинні кардинально відрізнятися від тих, в яких знаходяться російські військовики.

А ще військовополонених після того, як вони назвали базову інформацію про себе, заборонено допитувати. Тобто, коли наших моряків мурижать слідчі, вони також порушують Конвенцію. І в даному конкретному випадку кожен правопорушник залишає своє прізвище на протоколі допиту, за що рано чи пізно їм доведеться відповідати. Але, найголовніше, українських моряків судять по кримінальним статтям, чого не допускає третя Женевська конвенція. Зрозуміло, що загалом порушень з боку представників російської влади значно більше.

Урядовий повноважений у справах ЄСПЛ Іван Ліщина, який і повідомив про нову скаргу до ЄСПЛ на своїй сторінці у «Фейсбуці», констатував, що міжурядовий документ

«вимагає визнання Судом факту порушення Російською Федерацією прав 24 українських моряків у ході незаконного нападу на українські кораблі, поранення та захоплення моряків у Керченській протоці 25 листопада 2018 р., їхнього незаконного утримання в пенітенціарних установах РФ та притягнення до кримінальної відповідальності. Уряд України вважає що при цьому були порушені ст. 2, 3, 5, 6 та 38 Конвенції».

Згадані статті Європейської конвенції з прав людини стосуються, зокрема, права на життя, заборони катувань, права на свободу та особисту недоторканість, права на справедливий суд.

Пізніше в ефірі «Радіо Свобода» він додав, що скарга складається з двох частин. Перша стосується нападу на українські кораблі, їх обстріл зі зброї та власне захоплення. Друга — поводження з нашими моряками після того, як їх незаконно затримали.

Звільнити бранців Кремля!

не, справа залишається за Судом.

Дуже хотілося б вірити, що ЄСПЛ швидко розгляне скаргу України та у вердикті зобов'яже РФ відпустити наших моряків. Але, на жаль, світ прекрасно знає, що країна-агресор, яка постійно паплюжить міжнародне право, зазвичай не виконує рішення міжнародних судів. І що далі? Знов стурбованість від міжнародних партнерів чи обіцянки посилити санкції проти Росії? Як відомо, після агресії проти російських моряків тільки Литва це зробила. А інші країни поки що розмірковують...

Експерт з міжнародного права Антон КОРІНЕВИЧ констатував, що Україна вустами

розрізі положень Женевських конвенцій. Таким чином Україна намагається використати всі можливості у міжнародних судових органах, щоб де тільки можна заявляти про порушення прав наших громадян», — констатував він у коментарі «ВВ».

Експерт вважає позитивним, що до роботи з українськими моряками нарешті долучився Міжнародний комітет Червоного Хреста, який визнається всіма країнами як окремий суб'єкт міжнародного права, має гуманітарну спрямованість і який є нейтральним і неупередженим.

«І це знову ж таки свідчить про те, що весь світ визнає наших моряків військовопо-

«Ми як правозахисна організація більше працюємо з міжнародно-правовими механізмами, в тому числі зверненнями до ЄСПЛ, МКС тощо. Кожен міжнародний суд працює в рамках своїх юрисдикцій — або грубі порушення прав людини, або військові злочини, які допускаються владою РФ. І це також один із важелів впливу, хоч і не такий швидкий. Можливо, він наразі не допомагає звільнити політичних в'язнів, але це дуже важливо зі стратегічної точки зору, коли в рамках правових механізмів фіксуються грубі правопорушення. У перспективі рішення в міжнародних судових інстанціях, які констатуватимуть порушення Росією міжнародного права, ляжуть на шальки терезів у питанні звільнення бранців Кремля, які наразі знаходяться на окупованих територіях Криму та Донбасу чи в РФ», — зазначила вона в коментарі «ВВ».

Експерт додала, що на тлі ведення правової та дипломатичної роботи держави щодо політв'язнів, постає серйозна проблема, що досі немає адекватного, постійно діючого переговорного майданчика з питань наших бранців.

«Сьогодні в нас є тільки майданчик Мінська, але тема в'язнів Кремля на ньому не обговорюється, в тому числі й через небажання Росії в цьому форматі займатися цим питанням. Ми розуміємо складність процесу, але це не означає, що українській стороні не потрібно бути активною і не ініціювати виведення цього питання у міжнародну площину. Адже Росія щодня захоплює українців як в Росії, так і на окупованих територіях Криму та Донбасу і фактично використовує як заручників у цій війні», — підкреслила Дар'я Свірідова.

Своєю чергою Антон Коріневич констатував, що звільнити українців виключно правовими методами не вийде.

«Тільки політичним тиском та адекватною реакцією світової спільноти можна звільнити як моряків, так і інших бранців Кремля. Інших важелів, на жаль, немає», — підсумував він.

Олена САФОНОВА

У ПЕРСПЕКТИВІ РІШЕННЯ В МІЖНАРОДНИХ СУДОВИХ ІНСТАНЦІЯХ, ЯКІ КОНСТАТУВАТИМУТЬ ПОРУШЕННЯ РОСІЄЮ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА, ЛЯЖУТЬ НА ШАЛЬКИ ТЕРЕЗІВ У ПИТАННІ ЗВІЛЬНЕННЯ БРАНЦІВ КРЕМЛЯ

Він підкреслив, що українська сторона вважає, що при захопленні наших кораблів було порушене право на життя, передбачене Женевською конвенцією, адже вогонь, відкритий з російських суден, міг би позбавити життя когось з наших вояків. Більше того, не було жодних юридичних підстав для відкриття вогню по українських кораблях.

Іван Ліщина також пояснив, що відразу після захоплення українських кораблів та моряків Київ вже просив ЄСПЛ ухвалити негайне рішення про звільнення незаконно захоплених українських громадян, але мав подати обґрунтування своїх претензій на адресу РФ. Тепер інструкції виконано — і, влас-

представників влади та експертів одногосно каже, що затримані українські моряки є військовополоненими. Він підкреслив, що скарга України побудована на порушенні норм Європейської конвенції із захисту прав людини та міжнародному гуманітарному праві, яке більш детально і чітко захищає права людини під час війни.

«Україна стверджує, що РФ порушує Європейську конвенцію із захисту прав людини як базові норми для ЄСПЛ, а також порушує третю Женевську конвенцію щодо поводження з військовополоненими. І Європейський суд з прав людини часто, коли є збройний конфлікт, тлумачить Європейську конвенцію з прав людини в

полоненими, навіть попри те, що не називають їхній статус вгос. Адже в Червоного Хреста є прямий мандат на роботу з комбатантами», — додав він.

Антон Коріневич також зазначив, що епізод із нашими моряками міг би стати частиною великого подання до Міжнародного кримінального суду в Гаазі, яке б доводило системне порушення РФ права українців на справедливий суд тощо. Але до нього потрібно додати й інші епізоди, яких, на жаль, більше ніж достатньо.

Своєю чергою юрист Гельсінської спілки з прав людини Дар'я СВІРІДОВА констатувала, що українська сторона в намірі звільнити співвітчизників має діяти по всіх напрямках.

УКРАЇНА ВИМАГАЄ ВИЗНАННЯ СУДОМ ФАКТУ ПОРУШЕННЯ РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ ПРАВ 24 УКРАЇНСЬКИХ МОРЯКІВ У ХОДІ НЕЗАКОННОГО НАПАДУ НА УКРАЇНСЬКІ КОРАБЛІ, ПОРАНЕННЯ ТА ЗАХОПЛЕННЯ МОРЯКІВ У КЕРЧЕНСЬКІЙ ПРОТОЦІ 25 ЛИСТОПАДА 2018 Р., ЇХНЬОГО НЕЗАКОННОГО УТРИМАННЯ В ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВАХ РФ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ. ПРИ ЦЬОМУ БУЛИ ПОРУШЕНІ СТ. 2, 3, 5, 6 ТА 38 ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Народний депутат України від фракції «Батьківщина», заступник голови комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин Вадим Івченко підбив підсумки минулого року та розказав про перспективи 2019-го.

» **Які здобутки й недоробки в комітеті з питань аграрної політики та земельних відносин у 2018 році?**

— Нам вдалося вирішити низку проблемних питань Земельного кодексу та частково вдосконалити земельне законодавство. Разом із тим не вдалося «дотиснути» уряд щодо прозорого розподілу коштів державної підтримки, в тому числі відстояти 1 млрд грн, які забрали в аграріїв під час голосування за держбюджет-2019.

Також було складно протистояти великим агрохолдингам і компаніям, які фактично лобіюють бізнесові речі, такі, наприклад, як будівництво вагонів-зерновозів, на купівлю яких тепер підуть кошти державної аграрної підтримки.

Залишається невирішеним болюче питання рейдерства, адже антирейдерський законопроект №8121, який вдосконалює питання реєстрів ДЗК, так і не був внесений до парламенту у другому читанні. Натомість зняли квоту «А» і встановили мінімальні ціни на цукор і цукровий буряк, було

Вадим ІВЧЕНКО: «2019-й визначить аграрну політику на найближчі п'ять років»

Фото Олександра ПРОКОПЕНКА

паній. І ця тенденція за будь-яких умов не буде змінюватися, оскільки з року в рік одні й ті самі компанії отримують державну підтримку.

» **Чи є у вас бачення того, як вибудувати систему, яка б стимулювала селян працювати на своїй землі, а не здавати в оренду?**

— Є декілька критеріїв. Перше — потрібно визначити саме тих фермерів, які розуміють, як вирощувати продукцію, переробляти її та реалізовувати. Друге — дізнатися, що потрібно цим фермерам: яка державна підтримка буде для них корисною. Іншими словами, провести

1 гектар. Завдяки таким виплатам хочуть вивести фермерів із «тіні». Як гадаєте — спрацює?

— Верховна Рада прийняла один із найважливіших законопроектів щодо унормування створення сімейних фермерських господарств, над яким працювала й «Батьківщина».

Сімейні ферми отримали статус сільгосптоваровиробника. Люди, які реєструватимуться як сімейна ферма, матимуть цей статус, держава сплачуватиме за них єдиний соціальний внесок у Пенсійний фонд. Отже, їм з першого дня реєстрації нараховуватимуть

можна було взяти позику на купівлю землі під низькі відсотки — так, як це відбувається в Європі; коли в Україні створюватимуться сільськогосподарські кооперативи, які матимуть можливість продавати свою продукцію та експортувати її за межі країни; коли аграрна політика повернеться обличчям до малого фермера, сімейного або одноосібника.

В нас лишилося досить багато проблемних питань: розпакувати землі державних підприємств Міністерства аграрної політики та продовольства, в підпорядкуванні якого 504 підприємства різної

За таких умов усі розуміють, що земля надаватиметься в одні руки, туди не пустять інших інвесторів чи агровиробників, залишиться незмінною нормативно-грошова оцінка землі, не буде конкуренції. В цих ОТГ лобіюватимуть інтереси конкретних виробників. Нам потрібно запровадити системний контроль за рішеннями або створити протидію необхідним чи відверто лобістським рішенням.

У цій площині варто говорити про паралельні проекти — передати землі громадам і відразу встановити державний нагляд та важелі впливу у разі нехтування моральними чи соціальними речами. Для цього мають бути ухвалені відповідні закони.

» **Які завдання ви ставите перед собою на 2019 рік?**

— Насамперед потрібно на законодавчому рівні унеможливити рейдерство, а для цього слід ухвалити в другому читанні законопроект №8121, який покликаний запровадити низку антирейдерських заходів та встановити дієві запобіжники щодо захисту майнових прав власників і користувачів земельних ділянок.

Щодо земельного питання — потрібно ухвалити законопроект №7060, який дозволить прибрати посередників і громадян з інших сфер діяльності, а землю отримуватимуть ті, хто займатиметься сільським господарством. Документом дозволяється викуповувати до 10 га землі, наприклад, для ведення органічного землеробства, садівництва, тваринництва. Ці напрямки з довгими інвестиціями потребують впевненості в наявності власної землі.

У 2019 році ми впроваджуватимемо аграрну політику для малих, середніх і великих сільгоспвиробників, працюватимемо над здешевленням кредитів, забезпечуватимемо підтримку.

Також працюватимемо над відкриттям нових ринків, зокрема Китаю, для всієї продукції тваринництва. І це колосальні можливості, що дозволять збільшити втричі надходження валютної виручки від аграрного комплексу.

» **Чого очікувати аграріям у нинішньому році — році подвійних виборів?**

— 2019-й буде визначальним у плані наступної п'ятирічки. Усе залежить від того, хто прийде до влади, й від політичної волі керівництва держави. Коли побачимо нову сформовану аграрну команду — аграрний комітет, профільне міністерство, уряд, Міністерство фінансів, лише тоді зможемо планувати, дискутувати з приводу першочергових кроків у середньостроковій трирічній перспективі та робити певні прогнози.

Бесіду вела Людмила ЛЕБІДЬ

ПОТРІБНО ВИЗНАЧИТИ САМЕ ТИХ ФЕРМЕРІВ, ЯК ВИРОЩУВАТИ ПРОДУКЦІЮ, ПЕРЕРОБЛЯТИ ЇЇ ТА РЕАЛІЗОВУВАТИ. ДАЛІ ДІЗНАТИСЯ, ЩО ЇМ ПОТРІБНО ТА ЯКА ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА БУДЕ ДЛЯ НИХ КОРИСНОЮ. ІНШИМИ СЛОВАМИ, ПРОВЕСТИ ПАСПОРТИЗАЦІЮ АГРАРІЇВ

розглянуто низку інших питань, які суттєво не впливають на аграрний сектор.

» **Ви зазначили, що в держбюджеті-2019 у аграріїв «відмінували» 1 млрд грн — по 500 млн грн з програми підтримки тваринництва і підтримки сільгоспвиробників. Як позначиться це на галузі?**

— Ситуація в аграрному секторі навіть із цією сумою підтримки, що запланована на наступний рік, значно не зміниться, оскільки аграрна політика сьогодні в Україні не враховує малого товаровиробника.

За три роки кількість домогосподарств у нас скоротилася на 500 тисяч, а це майже 1 млн гектарів землі, від якої відмовилися і віддали в оренду великим компаніям. Натомість за три роки кількість підприємств, які обробляють від 10 тис. га, збільшилася з 80 до 93. Тобто маємо тенденцію до зменшення домогосподарств і збільшення великих агроком-

паспортизацію аграріїв. Можливо, їм потрібна допомога чи підтримка в системі оподаткування, реалізації продукції, сприяння у зменшенні кількості перевірок або ж отриманні дешевих кредитів тощо.

Насправді це і є аграрна політика. Адже окрім профільного міністерства існують ще регіональні управління агропромислового розвитку. І їхнє завдання — зібрати фермерів, провести їхню паспортизацію і зрозуміти реальні проблеми невеликих сільгоспвиробників. І вже з урахуванням цього формувати державну підтримку, законодавство, фінансово-кредитну політику тощо.

В Україні доволі розгалужений аграрний сектор, починаючи від малого господарства і закінчуючи експортерами, трейдерами. Ми маємо всім знайти свою нішу.

» **Мінагропрод анонсував нову бюджетну субсидію — для новостворених фермерських господарств дотація складатиме 3 тис. грн на**

пенсійний стаж. Також на них поширюватиметься державна підтримка, яка надається щороку на розвиток підприємства. Це означає, що таким чином ми спонукатимемо цих людей не просто витратити кошти на виробничий процес, а вкладати їх у розвиток бізнесу. Нам важливо, щоб сільгосптоваровиробник був сильним, конкурентноздатним і випускав безпечну продукцію.

При цьому народні депутати працюють над вдосконаленням законодавства, а виконавці мають правильно донести до кожного аграрну політику. Гроші повинні витрачатися таким чином, щоб ми бачили перспективу для фермера чи сімейного фермерського господарства. Я тільки за такий підхід.

» **За вашими прогнозами, що буде з ринком землі?**

— Усі розуміють, що мораторій — це тимчасовий захід, але він має бути продовжений до того часу, коли запрацює нормальна кредитна система, аби

Зобов'язання з виконання умов Третього енергопакету ЄС, які взяла на себе Україна, передбачають в тому числі й проведення анбандлінгу «Нафтогазу». І хоча компанія ще в 2015 році склала план реформування, згідно з яким від НАК мають відокремитися три незалежні структури з транспортування, зберігання та розподілу й реалізації природного палива, процес йде повільно і з затримками. Настільки, що наприкінці минулого року Єврокомісія, Світовий банк та Енергетичне співтовариство зажадали прискорення анбандлінгу «Нафтогазу».

І ось минулого тижня керівник НАК Андрій Коболев пообіцяв, що до кінця року цей процес буде завершено й залучено до управління українською ГТС іноземного оператора.

Монополістичні амбіції «Нафтогазу» демонструє давно. Ця державна компанія наразі не тільки видобуває, зберігає та транспортує блакитне паливо, а й має намір, потіснивши облгази, ще взятися за безпосереднє постачання газу населенню. Так би мовити, для завершення процесу зосередження всієї газової сфери в одних руках.

НАК відхрещувалася від анбандлінгу, як чорт від ладану, ще тому, що розставання з «дочкою» — «Укртрансгазом» означало втрату привабливого ланцюжка з відтинком корупційної складової. Схема дозволяє «Нафтогазу» штучно завищувати результати своєї діяльності завдяки так званім небалансам. І хоч у цьому випадку «дочка» демонструє збитки, але її стопроцентний акціонер вдало реалізував схему підміни реалізації газу для виробництва тепла для населення продажем за вдвічі вищою ціною.

Тим не менше, з підштовхуванням з боку Заходу та постійними суперечками між урядом та НАК, восени 2016-го був створений нібито незалежний оператор української ГТС — «Магістральні газопроводи України» (МГУ). І тільки в 2018 році Кабмін завершив процес реєстрації, а також призначив наглядову раду нового незалежного оператора ГТС. Також був затверджений план корпоративного управління цією компанією і вирішено питання її фінансування... шляхом передачі МГУ під управління «Нафтогазу». Під контролем НАК оператор перебуватиме до того часу, коли будуть створені умови для переходу «Укртрансгазу» під оперативний контроль МГУ. Ця ціль, згідно

із задумом Кабміну, мала бути реалізована шляхом призначення членів наглядової ради МГУ (які симпатизують плану анбандлінгу «Нафтогазу» в сценарії уряду) наглядовою радою АТ «Укртрансгаз» (що контролюється «Нафтогазом», який, у свою чергу, має намір передати магістральні газопроводи до підзвітної НАК компанії «Оператор ГТС України»).

Також минулого року було створено й ще одну структуру «Оператор газосховищ України», до якої було переведено персонал з «Укртрансгазу» та передано необхідні активи для завершення підготовчого етапу процесу відокремлення.

Тобто бурхлива діяльність з підготовки до анбандлінгу відбувається, але виключно на папері. Та й дроблення «Нафтогазу» більше нагадує банальну показуху для Заходу, де незалежність структур від НАК фігуруватиме лише на папері.

За словами **екс-міністра ЖКГ Олексія КУЧЕРЕНКА**, процес анбандлінгу у виконанні НАК є не більш ніж інсценуванням.

«Якщо б анбандлінг був проведений по-справжньому, це були б реальні ринкові перетворення в газовій сфері. В Україні ж, по суті, ринок газу так і не з'явився. І про те, що до нас йдуть незалежні іноземні оператори, навіть говорити не доводиться, адже ті претенденти, яких нам час від часу демонструють, так чи інакше афілійовані з керівниками НАК».

До речі, саме через процес імітації анбандлінгу досі не сформована ринкова ціна на газ — для промисловості вартість блакитного палива стала захмарною. А тепер під неї Меморандумом із МВФ прив'язали й тарифи на блакитне паливо для населення, які з 1 травня мають вирости ще на 15%, а з 1 січня наступного року дорівнюватимуть ціні ресурсу для промисловості», — констатував він у коментарі **«ВВ»**.

Експерт також нагадав, що у 2015-му ставка тарифу на транзит газу була підвищена НКРЕКП з 2,7 долара до 12,47 долара за тисячу кубометрів. А наприкінці минулого року регулятор ухвалив рішення про зниження тарифів на транспортування газу для всіх транскордонних точок входу в ГТС у 2,1 раз — з 12,47 до 6,04 долара за тисячу кубометрів.

«Ці маніпуляції НКРЕКП імені Вовка-Кривенко з ціною на транзит не стосувалися «Газпрому», який весь цей час сплачував вартість транспортування блакитного палива за контрактом. Це підтверджує й «Нафтогаз», який переплату зараховує як погашення пені в рахунок заборгованості росмонополіста згідно із арбітражним рішенням від 28 лютого 2018 року. Складається враження, що підвищення, а потім зниження вартості транзиту вдвічі стало додатковим джерелом збагачення певної кількості людей. А крайнім буде «Укртрансгаз», який вже зараз каже, що від зниження тарифів на транзит тільки в цьому році втратить щонайменше 22 млрд грн», — підкреслив Олексій Кучеренко, додавши, що в цілому ігри «Нафтогазу» є схемою викачування грошей зі споживачів та додатковий податок для них, який частково направляється на обслуговування зовнішніх боргів, а частково — на обслуговування фінансових схем із газом.

Своєю чергою **експерт з енергетичних питань Валентин ЗЕМЛЯНСЬКИЙ** констатував, що в нинішньому році влаштовувати танці з бубнами навколо анбандлінгу, як би того не хотілося керівникам «Нафтогазу», вже не вдасться. Адже наприкінці року спливає термін дії контракту на транспортування газу між Україною та РФ.

«Якщо своєчасно зі структури «Нафтогазу» не буде

відокремлений «Укртрансгаз» та не буде створений сертифікований оператор, це поставить під загрозу подальший транзит російського газу в напрямку ЄС. Європейські компанії не підуть в Україну, доки тут не будуть виконані всі процедури, а запевнення і гарантії з боку України банально відмітатимуться. Тобто зараз питання стоїть жорстко: або виконання Третього енергопакету, або жодного консорціуму, вливання грошей та заходу західних інвесторів. Європа хоче отримати гарантії постачання газу і не хоче повторення ситуації десятирічної давнини, коли, шантажуючи Україну, Росія примусила мерзнути й ЄС. І гарантією в цьому разі також є угода, яка має бути підписана в тристоронньому форматі. Інакше ці сторони домовляться між собою, а ми опинимося в ситуації «без мене мене оженили», — повідомив він **«ВВ»**.

Експерт зазначив, що український маршрут у глобальних поставках російського газу на європейський ринок хоч і втрачає свою ключову роль, але тим не менш розглядається як один із варіантів доставки блакитного палива до країн Східної Європи й навіть Італії. Тому транзит територією України, попри заяви різних чиновників, так чи інакше зберігатиметься. Питання тільки в тому — в яких обсягах та на яких умовах.

«І якщо пан Коболев хоче, щоб умови були дійсно європейськими, анбандлінг у такому разі гостро необхідний», — підкреслив Валентин Землянський.

Експерти впевнені, що переговори в тристоронньому форматі Україна-ЄС-РФ, черговий раунд яких відбудеться 21 січня в Брюсселі, поки не будуть результативними.

«Поки що зустрічі носитимуть більш ознайомчо-інформаційний характер. Процес перемовин затягнеться до президентських виборів, після яких можуть бути ухвалені якісь доленосні рішення», — вважає Валентин Землянський.

Аріна МАРТОВА

ТИМ ЧАСОМ

Стокгольмські гойдалки НАК

Боротьба із Росією на теренах Стокгольмського арбітражу, безсумнівно, потрібна й має велике значення для нашої країни. Інша справа, що керівництво НАК цю перемогу фактично підняло на хоругви, прикриваючи нею не тільки багатомільйонні премії та видатки на придбання броньованих автівок, а й відсутність стратегії по відношенню до країни-агресора з найбільшійших для нас питань.

На тлі фанфар про перемогу з'ясовується, що ще не винесено вердикт по апеляції РФ на рішення арбітражу про транзит газу, а потужні аргументи «Нафтогазу» та важелі впливу на росмонополіста в протидії «Північному потоку-2» поки що зводяться до банального торгу на полях того ж Стокгольма.

В ефірі «5 каналу» голова НАК Андрій Коболев сповістив, що Україна подала черговий позов до Стокгольмського арбітражу на суму в 12 млрд доларів. Він пояснив позов загрозою падіння ціни української газотранспортної системи після будівництва Росією газопроводів «Турецький потік» та «Північний потік-2» в обхід України. Але в рамках цього ж ефіру він заявив: якщо буде підписаний довгостроковий контракт за європейськими правилами та належними гарантіями, Україна може відмовитися від цього позову.

Не будемо загострювати увагу на тому, що щорічно транзит російського газу через Україну дає нашій країні близько 2 млрд доларів прибутку, і у разі виконання позовних вимог у повному обсязі ця сума може перекрити лише 6 років збитків. Але зазвичай Стокгольмський арбітраж обмежує суми компенсації до 7 млрд доларів. Важливо те, що керівництво НАК фактично змінює курс, яким крокувало впродовж п'яти років. І, на жаль, у тристоронньому переговорному процесі нам це не додасть балів. Країна-агресор відкине ці пропозиції, адже жадає більшого: повномасштабного врегулювання стокгольмських суперечок за всіма позиціями.

Більш того, демонструючи таку непослідовність, НАК лише дає додаткові аргументи Німеччині та «Газпрому» для завершення будівництва «Північного потоку-2» та «Турецького потоку», щоб далі максимально мінімізувати транзитну роль нашої країни. Чи виграє від таких дій Україна?..

ТРАНЗИТ ТЕРИТОРІЄЮ УКРАЇНИ, ПОПРИ ЗАЯВИ РІЗНИХ ЧИНОВНИКІВ, ТАК ЧИ ІНАКШЕ ЗБЕРІГАТИМЕТЬСЯ.

ПИТАННЯ ТІЛЬКИ В ТОМУ — В ЯКИХ ОБСЯГАХ ТА НА ЯКИХ УМОВАХ

Сергій і Юлія Скрипалі все ще можуть перебувати у Великій Британії

Експерти вважають, що Сергій і Юлія Скрипалі все ще живуть у Великій Британії, спілкуються з друзями і, можливо, навіть отримали роботу від служб безпеки.

Відтоді як у квітні Скрипалі залишили районний госпіталь Солсбері, вони зникли, ставши недосяжними. У цьому їм допомогла лондонська команда MI5, що відповідає за програму захисту свідків. Надійні джерела вважають, що вони не живуть в ізоляції, як багато хто припускає. Імовірно, Скрипалі переїхали на південь Англії і перебувають під наглядом вузького кола не пов'язаних один із одним лікарів.

Одне з джерел повідомляє, що Юлію «могли б легко влаштувати на роботу», забезпечивши їй власний дохід і реінтеграцію в суспільство і в той же час гарантувавши, що вона залишиться під програмою захисту. У роботі їй може знадобитися і російська мова.

Юлія зовсім не відрізнена від свого минулого життя, вона підтримує зв'язок з деякими близькими друзями. Правда, вони відмовляються розгословувати інформацію про неї. Кілька британців і росіян зустрічалися з Юлією влітку... Оскільки зовнішність Скрипалів стала надто впізнаваною, Юлія доклала зусиль, щоб змінити її. Відео, зроблене після виходу з лікарні, доводить, що її ледве можна впізнати за старими сімейними фотографіями: вона схудла, змінила колір волосся і підрізала його. Її батько за 9 тижнів перебування у комі також дуже схуд...

Джерела свідчать, що до червня Юлія заявляла друзям і соратникам про намір повернутися в Росію. Однак все це раптово припинилося. Можливо, на її рішення вплинула повна версія поліцейського розслідування, яку їй передали.

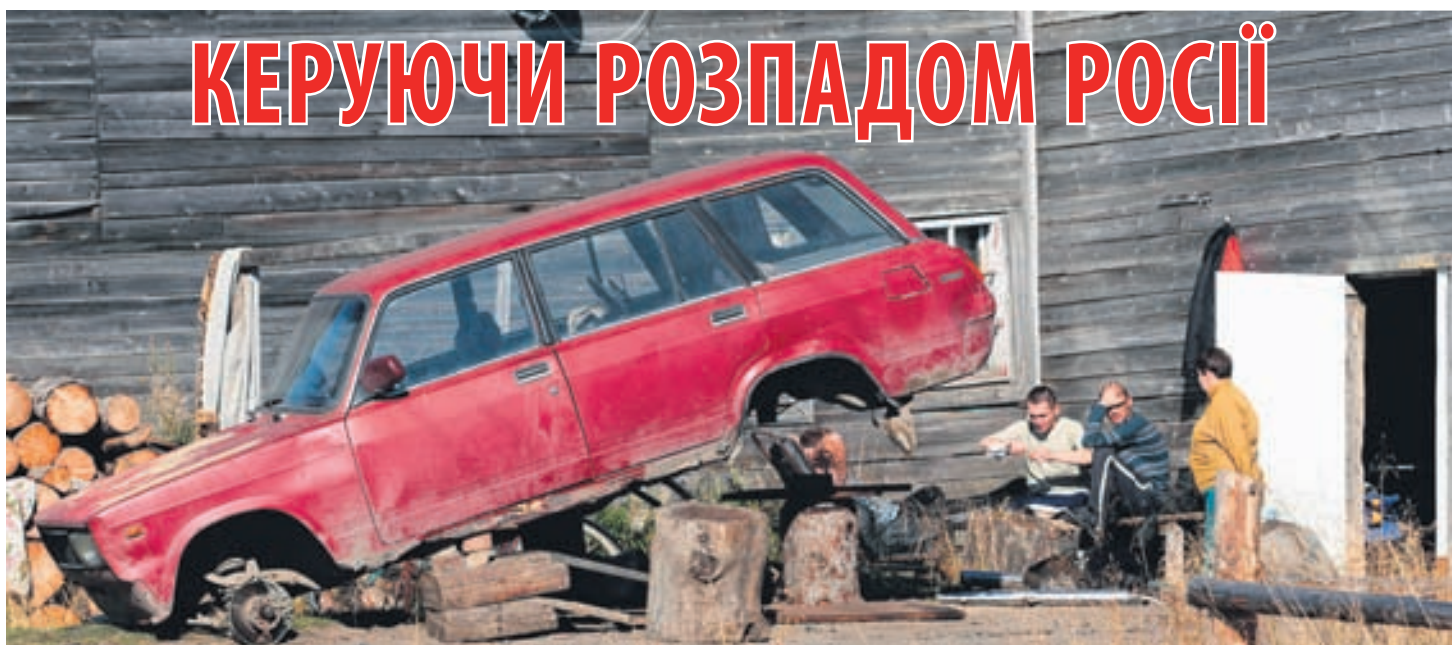
Журналіст ВВС Марк Урбан стверджує, що навіть перебуваючи під програмою захисту, Скрипалі мають змогу вільно пересуватися: «Я не впевнений, що вони можуть дозволити собі примху вийти пообідати або подивитися кіно. Однак все ж вони досить мобільні».

Жоден із експертів, з якими спілкувався «Телеграф», не вважає, що Скрипаліям загрожує велика небезпека. Філіп Інгрем, колишній офіцер розвідки і служб безпеки, що включив їх до програми переселення, сказав, що основою метою цієї атаки було не вбивство Скрипалів.

«Це було «послання» впливовим олігархам, що розпалюють опозицію напередодні російських виборів, і спосіб нагнітання націоналістичної істерії, — вважає Інгрем. — Вони вибрали «Новачок», тому що росіяни люблять використовувати нервово-паралітичні засоби, і тому що таким чином можна дати потрібний сигнал: «Це зробили ми».

Вікторія ВЕРД

The Telegraph UK, Велика Британія
(Матеріал публікується зі скороченнями)

КЕРУЮЧИ РОЗПАДОМ РОСІЇ

Тривалі атаки Росії на Україну та її наполегливі дії з підризу західних країн вказують на те, що Вашингтону і Брюсселю не вдалося приборкати імперські прагнення Москви. Взаємодія, критика і обмежені санкції лише підсилюють існуючі в Кремлі уявлення про те, що Захід слабкий і цілком передбачуваний. Щоб стримати російський неоімперіалізм, потрібна нова стратегія, яка сприятиме занепаду Росії і дозволить подолати міжнародні наслідки від її розпаду.

Росія слабша, ніж здається, а Захід сильніший, ніж його зображують. За режиму Володимира Путіна, який перебуває при владі вже два десятиліття, ця країна здійснила перехід від неформованої демократії до нестійкого авторитаризму.

Хоча Москва не зуміла модернізувати свою економіку, щоб вийти на рівень глобальної конкурентоспроможності, Кремль досяг успіху в такій сфері як дезінформація, з її допомогою представляючи Росію як державу, що зміцнюється і ні в чому не поступається США.

Насправді ж Росія перебуває у стані занепаду, і свою внутрішню неміч вона

Громіздка Російська Федерація складається з 85 «суб'єктів», 22 з яких є національними республіками. Крім того, там є численні регіони з чітко визначеною ідентичністю, які все більше віддаляються від Москви.

Замість того щоб проводити курс на децентралізацію, йдучи назустріч устремлінням регіонів, Кремль послаблює їхню автономію. Свідченням тому є новий закон про мову, призначений для просування «русифікації», а також плани щодо злиття деяких регіонів.

Тиск наростає по всій країні. Посилюється невдоволення призначеними Кремлем місцевими губернаторами і тим, що Москва привласнює регіональ-

У той час як Москва прагне розколоти Захід, Євросоюз та Організацію Північноатлантичного договору (НАТО), підтримуючи з цією метою націоналістичні і сепаратистські партії в Європі, Вашингтону слід сприяти регіональному і етнічному самовизначенню всередині Російської Федерації. Це буде потужним сигналом про те, що Захід цілком здатний належним чином реагувати на підривні дії Москви.

Доводи на користь розпаду треба обґрунтувати логічно. Щоб вижити, Росії потрібна федеральна демократія і сильна економіка. А оскільки демократизації на горизонті не спостерігається, а економічні умови погіршуються, федеральна структура ставатиме все більш некерованою.

Щоб керувати процесом розпаду і знизити ймовірність конфліктів, які переходять державні кордони, Заходу потрібно налагодити зв'язки з різноманітними російськими регіонами і підтримати їхній мирний перехід до державності.

НАТО необхідно підготуватися до неочікуваних обставин і нештатних ситуацій, передбачаючи ті небезпеки і сприятливі можливості, які можуть виникнути у зв'язку з подрібненням Росії на частини. Зокрема, європейським сусідам Москви необхідно забезпечити достатню безпеку, щоб вони могли захиститися від найбільш дестабілюючих сценаріїв, і в той же час підготуватися до взаємодії з новими країнами, що утворяться на уламках Росії.

Деякі регіони можуть приєднатися до таких країн, як Фінляндія, Україна, Китай і Японія, оскільки Москва в минулому силою відібрала території цих країн. Республіки Північного Кавказу, Поволжя, Сибіру і Далекого Сходу можуть стати повністю самостійними державами, налагоджуючи відносини з Китаєм, Японією, США і Європою.

Неувага до розпаду Росії може більше зашкодити інтересам Заходу, ніж підготовка до подолання міжнародних наслідків від такого розпаду. Щоб уникнути раптових геополітичних потрясінь і можливих військових зіткнень Вашингтон повинен контролювати і захоплювати мирний розкол, встановлюючи зв'язки з новими утвореннями.

Несподіваний крах Радянського Союзу має стати уроком про те, що далекосяжні трансформації відбуваються незалежно від дезінформаційних кампаній Кремля і від короткозорості прихильності Заходу до збереження нестійкого статус-кво.

Януш БУГАЙСЬКИЙ
The Hill, США

З УРАХУВАННЯМ РОСІЙСЬКИХ НЕДУГ НАПОРИСТИЙ ПІДХІД ЗАХОДУ БУДЕ БІЛЬШ ЕФЕКТИВНИМ, НІЖ ЗАХИСНА РЕАКЦІЯ. ВАШИНГТОН ПОВИНЕН ПОВЕРНУТИСЯ ДО ТИХ КЛЮЧОВИХ ПРИНЦИПІВ, ЯКІ СУПРОВОДЖУВАЛИ РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ

маскує зовнішніми наступальними діями. У російській економіці застій. Згідно з даними Світового банку за 2017 рік, за розмірами валового внутрішнього продукту на душу населення вона посідає 62-е місце у світі.

Навіть її оборонний бюджет скорочується і ледве досягає 10% від американського. Через низькі ціни на енергоресурси, деградацію інфраструктури, всепроникну корупцію і західні фінансові санкції державні доходи скорочуються, рівень життя падає, конфлікти в суспільстві посилюються, а регіональні хвилювання наростають.

Самих тільки економічних показників недостатньо для того, щоб судити про близькість Росії до розпаду, проте посилення соціального, етнічного та регіонального тиску вказує на те, що ця країна наближається до розвалювання на частини.

Росія не зуміла перетворитися на державу, що володіє сильною етнічною або громадянською самоідентифікацією. Через царську і радянську спадщину вона залишається імперською структурою.

ні ресурси. Насправді такі регіони як Саха і Магаданська область на Далекому Сході, які володіють значними запасами корисних копалин, цілком можуть стати успішними державами, якщо Москва перестане їх експлуатувати.

Нові держави виграють від налагодження більш тісних економічних і політичних контактів із сусідніми країнами, без залежності від Москви, чий федеральний бюджет різко скорочується. Старіння інфраструктури призводить до того, що жителі Сибіру і російського Далекого Сходу будуть ще більше відділені від центру, а це спричинить посилення вимог про від'єднання і суверенітет.

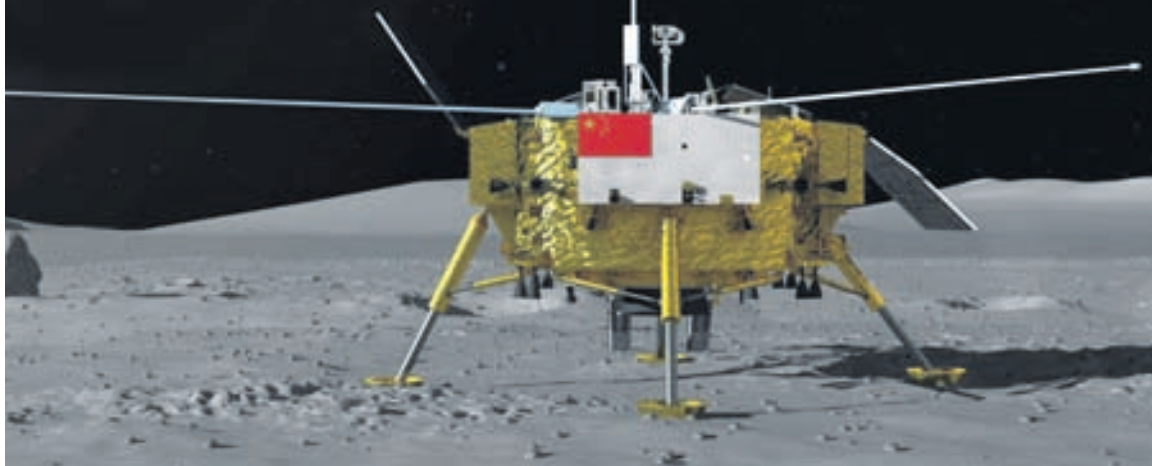
З урахуванням російських недуг напористий підхід Заходу буде більш ефективним, ніж захисна реакція. Вашингтон повинен повернутися до тих ключових принципів, які супроводжували розпад Радянського Союзу. Для цього він має підтримувати демократизацію, плюралізм, права меншин, справжній федералізм, децентралізацію і самовизначення дуже різних російських регіонів і етнічних груп.

Китай зміг успішно посадити апарат «Чан'є-4» на темному боці Місяця. І наслідки цього досягнення набагато серйозніші, ніж просто право оголосити себе «першими» людьми на незвіданій території. «Чан'є-4» закарбував Китай на мапі міжнародних зусиль із дослідження космосу і поставив його нарівні із США, Росією і Євросоюзом.

Крім того, китайський успіх додав новий вимір космічній гонці. Місія «Чан'є-4» була першою спробою «приземлитися» на іншому боці Місяця, що раніше вважалося неможливим через проблеми з комунікацією. І вона виявилась успішною. Перша реакція американського агентства НАСА була великодушним визнанням успіху вчених іншої країни. Досягнення Китаю назвали «першим для людства» і «вражаючим». Але в політичних і військових кабінетах Вашингтона і Москви, найімовірніше, новину зустріли з тривогою. У космосі з'явився новий серйозний гравець, із яким доведеться рахуватися.

Китай із запізненням вийшов у космос. Свого першого астронавта на орбіту він відправив лише 2003-го, тобто через понад 40 років після початку космічної гонки між

Космічна гонка відновилася — і Китай лідирує?

СРСР і США. Тепер Пекін зроби́в те, що жодній з космічних держав до цього часу не вдавалося. Ймовірно, так сталося тому, що традиційні гравці зосередилися на пілотованих програмах, виживанні людини в космосі та міжпланетних польотах, зокрема на Марс.

Після того як Ніл Армстронг став першою людиною, чия нога ступила на Місяць (і це стало тріумфом США та реабілітацією після шоку від того, що Юрій Гагарін був першою людиною в космосі), з'явилося відчуття, що справи на супутнику «завершені». Настав час для великих викликів. Але те-

пер все може змінитися. Чи стане Місяць територією, за яку боротимуться?

Космос не втратив своєї здатності зачаровувати людей. Місяць розташований відносно близько, а його темний бік оповитий загадковістю. Це гарантувало Китаю, що його місія приверне глобальну увагу далеко поза межами наукових кіл. «Чан'є-4» може збільшити інтерес до Китаю і космосу серед молоді, як колись космічна гонка між США і СРСР.

Суміш захоплення і настороженості щодо радянських космічних успіхів підштов-

нула уряд прем'єр-міністра Великої Британії Гарольда Вільсона профінансувати вивчення російської мови у школах і університетах. Сьогодні ж підйом Китаю став джерелом захоплення, виклику і погрози. І тепер все це не обмежується планетою Земля.

Відкритим питанням залишається, наскільки глибоко Китаю дозволять увійти в існуючий «космічний клуб». Після космічної ворожнечі без обмежень між США і СРСР Вашингтон і Москва змогли вибудувати партнерство у космічній галузі, якому часто

вдавалося пережити дипломатичну напруженість між країнами. США відмовилися від програми «Шаттл» у 2011 році, але продовжили відправляти астронавтів у космос за допомогою російських ракет. А МКС залишається спільним надбанням країн.

Однак минуло півстоліття перш ніж космічне співробітництво між США і Росією досягло стабільності. Але поява Китаю як серйозного гравця може покінути із цим. Наприклад, чи не почне Росія дивитися на Китай як на успішного партнера з інноваціями? Або ж вона побачить у ньому запеклого ворога? США, здається, вже зайняли свою позицію, вважаючи Китай економічним і воєнним суперником.

Разом із тим кінцева мета самого Пекіна залишається невідомою. Зрозуміло, що він хотів стати космічною державою. Але чи дійсно він досяг цього статусу, або так тільки здається? Устаткування, яке Китай відправив на Місяць, вказує на те, що його цікавлять перш за все видобуток природних ресурсів і налаштування зв'язку. Чи довго США мовчки спостерігатимуть за тим, як Пекін здобуває першість у цих чутливих сферах? У всякому разі, США і Росія дуже скоро знову зацікавляться Місяцем.

Мері ДЕЄВСЬКІ
The Guardian,
Велика Британія

Нещодавно австралійський магнат гірничодобувної галузі Клайв Палмер заявив про намір продовжити свій проект відтворення найбільш сумнозвісного судна в історії і запропонувати круїз «Титанік II» з англійського Саутгемптона до Нью-Йорка, а потім відправити його в навколосвітнє плавання.

Палмер заявив, що європейську штаб-квартиру проекту буде розміщено в Парижі, щоб уникнути ускладнень у зв'язку з Брексітом. Минулого тижня він призначив європейського директора: ним став Клайв Менсінк, людина з не дуже підходящим для такого проекту прізвиськом (Mensink — men sink — «люди тонуть»). Він візьме на себе підбір співробітників і будівництво. До речі, Клайв Менсінк виїхав з Австралії, оскільки там виписаний ордер на його арешт у зв'язку зі справою про банкрутство його компанії...

Отже, чи чекає на «Титанік II» велике плавання? Наразі сказати складно. Але так само, як це було з проектом вакуумного поїзда Hyperloop Ілона Маска або «розумного міста» Білла Гейтса в Арізоні, ЗМІ з жадібністю накинулися на новини про «Титанік II» і заявили, що той буде борознити океани вже в 2022 році. За словами Палмера, ця інформаційна гарячка якраз надає йому впевненості щодо успіху проекту. Публіка, судячи з усього, жадає «Титанік II» чи не більше, ніж він сам.

«Багато людей мого віку купують або будують кораблі, — пояснює він. — Тільки ось я побудую найбільший, тому що у мене найзначніший бюджет».

Божевільний проект «Титанік II»

Невелика, але дуже важлива деталь: насправді Клайв Палмер поки що нічого не побудував. Вперше він представив проект ще 2012 року і планував спуск судна на воду в 2016-му. Як Палмер тоді відзначив у інтерв'ю австралійському журналу, це стало відповіддю на запити китайських суднобудівних компаній, які хотіли вийти на ринок круїзних лайнерів: «Я сказав, що побудуємо «Титанік II»! Це стане прекрасним способом довести конкурентоспроможність китайського суднобудування». (Крім того, він — великий шанувальник фільму.)

У квітні 2012 року Палмер запропонував фінському проектному бюро «Дельтамарін» і китайському державному суднобудівному підприємству «Цзіньлін» підписати протокол про наміри і «провести попередні технічні дослідження». У 2014 році він переніс дату реалізації на 2018-й, а в 2015-му

співробітники «Цзіньлін» повідомили австралійцю, що його проект не може зрушити з мертвої точки. У результаті їхній договір був розірваний. Як би там не було, в розпорядженні Палмера досі є проект корабля...

Так чим же він займався весь цей час, поки світ чекав на «Титанік II», потім забув і знову згадав про нього? До здобутків Палмера можна віднести названу на його честь політичну партію й обрання до австралійського парламенту. Зараз він знову хоче повернутися в політику під гаслом «Зробимо Австралію великою».

В інших сферах ці роки склалися для нього непросто. На придбаному курорті він спробував (безуспішно) відкрити найбільший у світі парк динозаврів-анімакроніків, проте в підсумку закинув його... При цьому його компанія «Мінералодж» потрапила під суд через неоплачені китайцями права на видо-

буток, а ще одна, «Квінсленд нікель», збанкрутувала, залишивши після себе 200 мільйонів доларів заборгованості перед кредиторами і колишніми співробітниками. Водночас Клайв Палмер «просів» у списку 50 найбагатших австралійців за версією «Форбс», а потім і зовсім випав із нього.

Але, за словами Палмера, справи налагоджуються. Його китайські партнери (під час перебування депутатом він називав їх «мерзотниками») випарувалися разом із частиною призначених для «Титаніка» коштів, проте нещодавнє рішення суду на його користь дозволило Палмеру повернути вкрадені кошти і знову викликало у нього бажання зайнятися будівництвом проклятого корабля...

Але, як і першого разу, спроба відродити зірку найзнаменитішої корабельної аварії в Північній Атлантиці може впертися в питання грошей. Будівництво високотехнологічного лайнера може коштувати понад мільярд доларів, а це набагато більше того, що Палмер може отримати в результаті позову проти китайської гірничодобувної компанії.

«Ми не готові до комерційної фази проекту, — визнає Палмер. — Але до нас надходить море пропозицій».

Чому б і ні, якщо врахувати, що він зараз опинився в центрі уваги...

Генрі ГРАБАР
Slate.fr, Франція (Матеріал
публікується зі скороченнями)

ЧИ ЧЕКАЄ НА «ТИТАНІК II» ВЕЛИКЕ ПЛАВАННЯ? НАРАЗІ СКАЗАТИ СКЛАДНО. АЛЕ ТАК САМО, ЯК ЦЕ БУЛО З ПРОЕКТОМ ВАКУУМНОГО ПОЇЗДА HYPERLOOP ІЛОНА МАСКА АБО «РОЗУМНОГО МІСТА» БІЛЛА ГЕЙТСА, ЗМІ З ЖАДІБНІСТЮ НАКИНУЛИСЯ НА НОВИНИ ПРО «ТИТАНІК II». ЗА СЛОВАМИ ПАЛМЕРА, ЦЯ ІНФОРМАЦІЙНА ГАРЯЧКА НАДАЄ ЙОМУ ВПЕВНЕНОСТІ ЩОДО УСПІХУ ПРОЕКТУ

Нещодавно на великі екрани вийшов мюзикл «Мері Поппінс повертається». Цей музичний фільм став сиквелом знаменитої стрічки 1964 року із Джулі Ендрюс у головній ролі. Нині няню-чарівницю зіграла Емілі Блант. Акторка перевтілилася просто блискуче. Але це не врятувало стрічку...

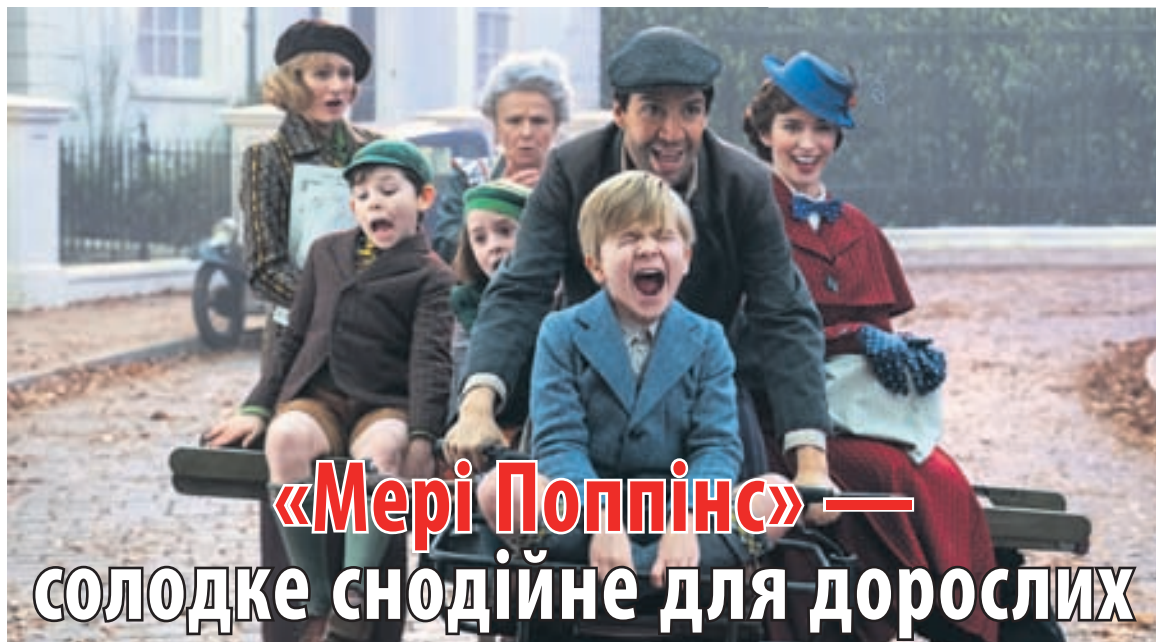
Дія мюзиклу відбувається в Лондоні через 25 років після подій першого фільму, в епоху Великої депресії. Тепер вже доросла Джейн Бенкс (Емілі Мортимер) стала профспілковою активісткою, а її молодший брат Майкл (Бен Вішоу) — касиром у банку. Він живе у Вишневому провулку в будинку № 17 з економкою Еллен (Джулі Волтерс) та трьома дітьми — Джоном (Натанаель Салех), Джорджи (Джоел Дусон) і Аннабель (Піксі Девіс).

Рік тому померла дружина Майкла, і він досі не може отямитися. Але події примушують головного героя взяти себе в руки. Річ у тім, що він заборгував банку чималу суму. І якщо не поверне кошти, то втратить будинок... У цей складний для родини Бенксів час повертається няню-чарівниця Мері Поппінс (Емілі Блант). Саме вона допоможе родині вистояти в такий тяжкий момент... До речі, епізодичні ролі у стрічці зіграли Колін Ферт та Меріл Стріп.

Емілі Блант стала просто фантастичною Мері Поппінс. Ця актриса — справжня майстриня перевтілень. Вона може зіграти кого завгодно: депресивного агента ФБР («Сікаріо»), Снігову королеву

(«Білосніжка та мисливець 2»), втомлену жінку алкоголічку («Дівчина в потягу»), занудну модницю («Диявол носить Prada»), романтичну танцівницю («Ті, що змінюють реальність»), налякану вагітну жінку («Тихе місце»)... Такою строкатою фільмографією можуть похизуватися не багато зірок. А от Емілі Блант пощастило.

Між іншим, ось один цікавий факт. Коли писався сценарій для першого фільму «Мері Поппінс» 1964 року, Уолт Дісней особисто запропонував роль головної героїні актрисі Джулі Ендрюс. Та відповіла, що вагітна і взяти участь у зйомках не зможе. Але Дісней так хотів, щоб роль Мері Поппінс виконала саме Ендрюс,

«Мері Поппінс» — солодке снодійне для дорослих

Емілі Блант, затверженої на роль головної героїні. І акторку чекали даремно...

Втім, абсолютно усі задіяні у стрічці актори зіграли блискуче. Звісно, що гляда-

ний візуальний ряд. Картинка просто бездоганна, створена зі смаком. Але навіть це не змогло врятувати мюзикл, який виявився порожнім за змістом. Режисер Роб Мар-

велика кількість музичних номерів була виправдана, то в «Мері Поппінс повертається» все навпаки. Музичні заставки дуже втомлюють. До речі, й самі пісні настільки невразливі, що згадати їх та наспівати складно... Тож під час перегляду постійно хочеться перемотати фільм уперед. Втім, якщо це робити, то по факту від стрічки майже нічого не залишиться...

Разом із тим вона може бути цікавою для малечі: яскрава картинка їх неабияк привабить. А дорослих цей фільм навряд чи зацікавить... Хоча якщо хтось страждає на безсоння, то цей мюзикл точно допоможе дві години солодко поспати.

ЕМІЛІ БЛАНТ СТАЛА ПРОСТО ФАНТАСТИЧНОЮ МЕРІ ПОППІНС. ЦЯ АКТРИСА — СПРАВЖНЯ МАЙСТРИНЯ ПЕРЕВТІЛЕНЬ. ВОНА МОЖЕ ЗІГРАТИ КОГО ЗАВГОДНО

що відклав початок зйомок до того моменту, коли актриса буде в змозі повернутися на знімальний майданчик. Аналогічна історія сталася на зйомках і цього фільму. Їх довелося відкласти через вагітність

чеві замало було Меріл Стріп та Коліна Ферта на екрані. Особливо враховуючи те, що останньому дісталася цікава роль головного негідника.

За що ще можна похвалити стрічку, так це за першоклас-

шалл намагався приховати усі огріхи за численними пісеньками й танцями, але глядач дуже важко обдурити. Якщо в тому самому «Ла-Ла Ленді» (де кожна пісня — шедевр) чи «Найвеличнійшому шоумені»

Кілька місяців тому головна красуня Голівуду Джулія Робертс заявила, що більше не збирається зніматися в романтичних комедіях. Акторка зазначила, мовляв, для того, щоб грати в кіно такого жанру, потрібне юнацьке завзяття. А його, судячи з усього, у Джулії немає... Саме тому останнім часом Робертс і зосередилася на більш серйозних ролях.

Втім, не треба забувати про те, що за свою багаторічну кар'єру Джулія знімалася не лише в мелодрамах. У її фільмографії є дуже багато серйозних фільмів: «У ліжку з ворогом», «Померти молодим», «Теорія змови», «Мачу-

«Повернення додому» — стерильний антитрилер

ха»... А свого «Оскара» вона отримала за роботу в драмі «Ерін Брокович»... Кожна із цих стрічок варта уваги. А от нині Робертс обирає досить сумнівні сценарії... Прикладом можуть слугувати останні її кілька робіт, зокрема серіал «Повернення додому».

Згідно із сюжетом, соцпрацівницю Хайді Бергман (Джулія Робертс) наймають на роботу в проєкті міноборони «Повернення додому». Ця програма розроблена для реабілітації військових, які тільки-но повернулися з гарячих точок. Керівником цього центру є тасмничий Колін (Боббі Каннавал), який спілкується з Хайді лише телефоном.

Насправді дуже скоро виявляється, що тут займаються не реабілітацією ветеранів, а проводять експеримент. За допомогою диво-пігулок намагаються витерти з пам'яті хлопців болючі моменти, пов'язані з їхньою службою. Після цього їх можна шви-

десенько відправляти назад у гарячі точки. Спочатку Хайді ні про що не здогадується. А от коли це таки трапляється, вона вирішує, що має бодай щось зробити, аби зламати плани Коліна...

Усе це відбувається в недалекому минулому. Одночасно нам показують і теперішнє. Хайді переїхала у інше місто і втратила пам'ять... Але спогади неодмінно її наздоженуть...

Усього серіал «Повернення додому» налічує десять серій. За великим рахунком, щоб розкрити увесь задум, вистачило б і трьох епізодів. Утім, творці серіалу довго маринували глядача, який очікував на якийсь бонус у самому кінці. Ну не просто ж так нудитися десять серій? Здавалося, фінал має бути яскравим, навіть шокуючим... Але кінець виявився так само млявим, як і весь серіал. Режисер Сем Есмейл неабияк розчарував, бо не зміг зняти ані якісної драми, ані захоплюючого

трилера. Згідно з класикою жанру, у кожній серії глядач мав би розгадувати бодай по одній таємниці. Але цього не сталося. Дуже не вистачало динаміки, гостроти та глибини.

Втім, є за що серіал і похвалити. Оператор Тод Кемпбелл створив просто чудовий відеоряд. Саме йому вдалося заворозити глядача, хоч і ненадовго.

А що ж Джулія Робертс? Акторці, звісно, було цікаво, адже їй дісталася досить нетипова героїня. Хайді — на перший погляд така собі сіра миша... Але досить цікава та загадкова... Втім, сценаристи та режисер навіть не намагалися розгадати секрет її особистості. Від того й сам образ героїні виявився зрештою абсолютно порожнім. Вона не викликає жодних почуттів: ані симпатії, ані жалю. А за що саме колись глядачі так палко полюбили Джулію Робертс? За емоції, які вона нам дарує! Та у плані емоційності серіал «Повернення додому» майже стерильний. Тож чи не краще вкотре переглянути романтичну комедію «Наречена-втікачка» чи ту саму «Красуню»? Відповідь очевидна...

Сторінку підготувала Євгенія ПРОРИВАЙ

Головний редактор — Анна СПІВАК, відповідальний секретар — Олексій СОКУР

Свідоцтво про держреєстрацію КВ №21058-10858 ПР від 14.11.2014 р.

Редакція: м. Київ, бул. Лесі Українки, 26

Пишіть на адресу: ТзОВ «Структура ІТ», а/с 155, м. Київ, Україна, 04080

Засновник та видавець: ТзОВ «Структура ІТ» Тел.: (044) 359-04-54 e-mail: gazetavv@i.ua

Газету надруковано ТзОВ «Мега-Поліграф» 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Замовлення № 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 Наклад 97 525 прим.

Рекомендована ціна 5 грн 00 коп. Передплатний індекс: 49450

При використанні публікацій посилання на газету «ВВ» обов'язкове.

Редакція газети «ВВ» може не поділяти думку авторів.

Відповідальність за матеріали у рубриці «Точка зору» несуть автори текстів.

Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.

